

V říjnu proběhne 11. ročník MusicOlomouc 2019 s podtitulem „Colours of Piano“

[REDAKCE](#), 07.09.2019 16:31 **AKTUALIZOVÁNO**

Ve dnech 7. – 22. října 2019 se uskuteční 11. ročník mezinárodního festivalu soudobé hudby MusicOlomouc 2019, tentokrát s podtitulem „Colours of Piano“, který bude zaměřený na klavír v tvorbě současných českých a zahraničních skladatelů. Festival nabídne sedm koncertů, jejichž cílem je představit různorodé zvukové možnosti klavíru od inside piano, přes preparovaný klavír, dva klavíry ve čtvrttónovém rozestupu, klavír s elektronikou či klavírní trio a klavír v ansámblu; a konfrontovat nejnovější tvorbu se stěžejními opusy 20. století, které v Olomouci ještě nikdy nezazněly. Festival tradičně pořádá Univerzita Palackého v Olomouci a spolek MusicOlomouc.

TÉMATY: [CLUSTER ENSEMBLE](#) [CUTTING MICHAEL](#) [DAAN VANDEWALLE](#) [DESCALZO RICARDO](#) [ISHA TRIOMAREK](#) [KEPRT](#) [MUSICOLOMOUC](#) [QUASARS ENSEMBLE](#) [SCHALLFELD ENSEMBLE](#) [VIČAR JAN](#)

Zahajovací koncert v podání **Quasars Ensemble (SK)** s mezinárodním obsazením bude co do velikosti tělesa nejrozsáhlejší akcí festivalu. Program večera je dramaturgicky zacílen na tvorbu nejvýznamnějších světových autorů spektrálního zaměření (T. Murail, G. Grisey), a stejně tak i na autory spjatými s tímto směrem, nebo z něj vycházející (D. O. Moser, I. Buffa). Všechny skladby zazní v Olomouci poprvé, většina z nich zároveň poprvé v České republice. Dalším slovenským souborem bude **Cluster ensemble (SK)**, který představí tvorbu pro dva klavíry ve čtvrttónovém rozestupu. Světové premiéry skladatelů J. Rataje (CZ) a Ž. Sojak

Subotič (SK) projdou konfrontací s tvorbou Ch. Ivese a I. Vyšněgradského – “otců zakladatelů” tradice mikrointervalové hudby.

Současnou tvorbu pro klavírní trio bude reprezentovat brněnské **Isha trio (CZ)** ve složení flétna, zpěv a klavír, v jejichž programu zazní vedle dvou světových premiér (I. Medek, V. Zouhar, M. Padding) také např. skladby T. Takemitsu, L. Beria či H. Lachenmanna.

Koncert s názvem **Klavír v tvorbě Jana Vičara** se uskuteční k autorovým 70. narozeninám. Kromě dvou světových premiér v podání jazzového kvinteta, skladatelův portrét doplní kompozice v rozmanitých nástrojových kombinacích s klavírem. Na koncert naváže křest autorského jazzově-rockově-popového CD **Píseň starého blázna** (ArcoDiva 2019), na němž se podílelo 106 účinkujících.

Ze zahraničních interpretů a ansámbků na festivalu vystoupí belgický klavírista **Daan Vandewalle**, který přednese kompletní cyklus *Sonáty a interludia pro preparovaný klavír* Johna Cage. Večer věnovaný klavíru a elektronice nabídne hned tři světové premiéry – F. Chaloupky (CZ), M. Cuttinga (GB) a G. Diaz-Jereze (E) v podání **Ricarda Descalza (E) a Michaela Cuttinga (GB)**. Závěr festivalu bude patřit klavírnímu duu **Schallfeld ensemble (A)**, jehož program završí významná skladba *Zeitgeist* George Crumba – legendy soudobé hudby, který 24. října 2019 oslaví své 90. narození.

“Letošní ročník je neobvyklý svým dramaturgickým zacílením na klavír. Kromě polarity různých přístupů ke klavíru akcentuje více než v minulých letech polaritu časovou – na jednu stranu festivalově rekordních 9 světových premiér českých i zahraničních autorů, na stranu druhou velký počet významných starších opusů avantgardní tvorby 20. století (Vyšněgradskij, Ives, Cage, Crumb aj.)“, říká ředitel festivalu Marek Kepřt.

Čtyři světové premiéry v olomouckém konviktu

[IVANA KALINA TABAK](#), 13.10.2019 16:18

Druhý večer 11. ročníku Mezinárodního festivalu soudobé hudby Music Olomouc nabídl koncert tuzemského „dámského komorního souboru“ – ISHA trio, který vystupuje ve složení Kristýna Vaculová – flétna, Lucie Rozsnyó – zpěv a Sára Medková, jež primárně hraje na klavír. Od svého založení v roce 2007 je těleso pravidelným hostem mnoha hudebních platforem věnujících se tvorbě 20. a 21. století, již několikrát vystoupilo i v Olomouci a zjevně si získalo své publikum. Hlediště v Kapli Božího Těla v Uměleckém centru Univerzity Palackého bylo téměř do posledního místa zaplněno a je potěšitelné, že z devadesáti procent šlo o návštěvníky v mladém věku. Dalším lákadlem byl ovšem i program koncertu, v rámci něhož zazněly až čtyři světové premiéry, k nimž se později dostaneme.

TÉMATO: [ALBERT BREIERIVO MEDEK](#)[KRISTINA VACULO](#)[VÁLUCIE ROZSNYÓ](#)[MARTJIN PADDING](#)[MUSICOLOMOUC](#)[SÁRA MEDKOVÁ](#)[VÍT ZOUHAR](#)

ISHA Trio – MusicOlomouc 2019 (foto Petra Kožušníková)

Dramaturgie koncertu, sestávající z devíti kratších skladeb, upoutala hned v prvním plánu svou rozmanitostí, a to jak obsazením (členky tria zahrají společně na své nástroje v průběhu koncertu pouze ve třech dílech), tak jmény autorů zvolených kompozic: skladatelé světového renomé Toru Takemitsu či Luciano Berio, současní zahraniční hudební tvůrci Albert Breier a Martjin Padding, dále výrazní domácí autoři Ivo Medek a Vít Zouhar a rovněž samotná pianistka souboru – Sára Medková. Po podrobnějším prostudování programu se jako hlavní leitmotivy výběru jevíly básnické inspirace, dále gesto jako dominantní prvek interpretace a také hra (play) se zvukem jako takovým a jeho dozvukem.

Již úvodní kompozice Ivo Medka z letošního roku s názvem *Touches* byla v určitém slova smyslu jakýmsi překvapením, umělkyně ve výstřední róbě přicházely na scénu za znění elektronické stopy a postupně ji svými hlasy doplňovaly, aby následně převzaly roli jediného interpreta. Kromě občasného zapojení zvuku flétny využil skladatel především hlasového potenciálu všech hráček. Kompozice, založená na jediné melodické lince, nechává prostor pro rozmanitou interpretační improvizaci a také pro práci s akustikou prostoru. V rámci premiérového provedení se úlohy hlavního protagonisty ujala klavíristka tria, která udávala průběh improvizovaného toku hudby. Jistě by bylo zajímavé slyšet i další provedení díla v odlišném prostoru.

ISHA Trio – MusicOlomouc 2019 (foto Petra Kožušníková)

Z uvedených děl napsaných pro jednoho hudebníka vynikal především sugestivní a energický výkon pěvkyně **Lucie Rozsnyó** ve skladbě *Sequenza III* Luciana Beria. V den narozenin skladatele Toru Takemitsu také pozoruhodným způsobem zazněla kompozice *Voice* v provedení **Kristýny Vaculové**, více soustředěnosti však vyžadoval prostřední úsek skladby. Koncentrovaná interpretace **Sáry Medkové**, jež hrála klavírní studie *Guero* Helmuta Lechenmanna, byla bohužel narušena kombinací velice citlivé akustiky s rušivým šustotem v sále. Podle mého názoru by ve všech zmíněných případech zřejmě prospěla interpretace z paměti.

Flétnistka souboru, obsazená až v sedmi skladbách koncertu, se dokázala „v plné kráse“ předvést v díle japonského autora Kazuo Fukushima *Three Pieces from Chū-u* z roku 1958. Společně s citlivým klavírním doprovodem Sáry Medkové obě hudebnice dokonale ovládly intimní prostor kaple. Na druhou stranu však světovou premiéru na souhru velice náročného *Večerního sonetu* (*Sonnet of Evening*, 2012) Alberta Breiera doprovázely místy interpretační nedostatky. Breierova „hudební čínská malba“, dotvořená básní *Spelt from Sibyl's Leaves* viktoriánského spisovatele Gerarda Manleyho Hopkinse, vyžaduje od sólových hlasů, mezzosopránů a flétny, dynamické a barevné vybalancování, aby nedocházelo k oboustrannému přehlušování a ke snížené srozumitelnosti textu básně. Klavír zde byl zase skvělým účinným prvkem, který působil jako rozvodněná tuš na papíře.

ISHA Trio – MusicOlomouc 2019 (foto Petra Kožušníková)

Další premiéra patřila skladbě s názvem *Mijn uitzicht* (*Můj pohled*, 2019) amsterdamského rodáka Martijna Paddinga. Jednalo se o první část cyklu čtyř kompozic složených na básně Franka Diamanda. Dle slov autora je to „*píseň o člověku, který vyhlíží z okna a sleduje skupinku labutí ve vodě, aby poté do místnosti vletěl malý tmavý motýl a poletoval okolo.*“ Skladatel zde zapojil také zvuk dětského piana (klávesy Casio), na něž neustále opakovaný čtyřtónový motiv společně s úsečnými tóny flétny představuje kontinuální puls díla. „Labutí tanec na vodě“ a poté i „motýlová hra“ byla malebně ztvárněna mezzosopranistkou.

Pro tuto příležitost upravila Sára Medková svoji skladbu *To play?*, původně určenou pro soubor 5tiBAB a inspirovanou nejznámější Shakespearovskou otázkou. Všechny tři interpretky se ve stoje obracely k publiku s otázkou, zda vůbec mají hrát nebo ne. Anglicky položenou otázku lze však také tlumočit jako slovní hříčku, jako hru na hudební nástroje, ale i hru divadelní, společenskou, dětskou... Dynamická „performance“, uplatňující rozličné využití lidského hlasu i hudebních žánrů, působila jako zlomek nějakého většího celku, jehož se – jak věřím – v budoucnu dočkáme.

ISHA Trio – MusicOlomouc 2019 (foto Petra Kožušníková)

Pomyslným pokračováním, či lépe řečeno připomenutím „Paddingova pohledu“ a zároveň tečkou koncertu bylo nedávno zkomponované *Prosvítání* Víta Zouhara. Za decentního osvětlení sálu bylo možné sledovat vznášející se zvukové objekty, které vycházely z neustálého opakování jednoduchých rytmických vzorců, jež byly naplněny souzvuky převážně terciové stavby. Rytmickou složku a postupně zrychlující se pulz určovala

kompatibilní souhra klavíru a flétny, přičemž zpěv měl roli spíše statického prvku doplňujícího konečnou zvukovou výslednici.

Členky ISHA tria a také přítomní skladatelé premiérováných děl byli zaslouženě oceněni spontánním a hlasitým potleskem. Ačkoliv dramaturgie vystoupení nezapadala zcela do konceptu festivalu s podtitulem „colours of piano“, publikum rozhodně neodcházelo z koncertu zklamané, ale spíše s pocitem dobře stráveného večera naplněného různorodými soudobými kompozicemi.

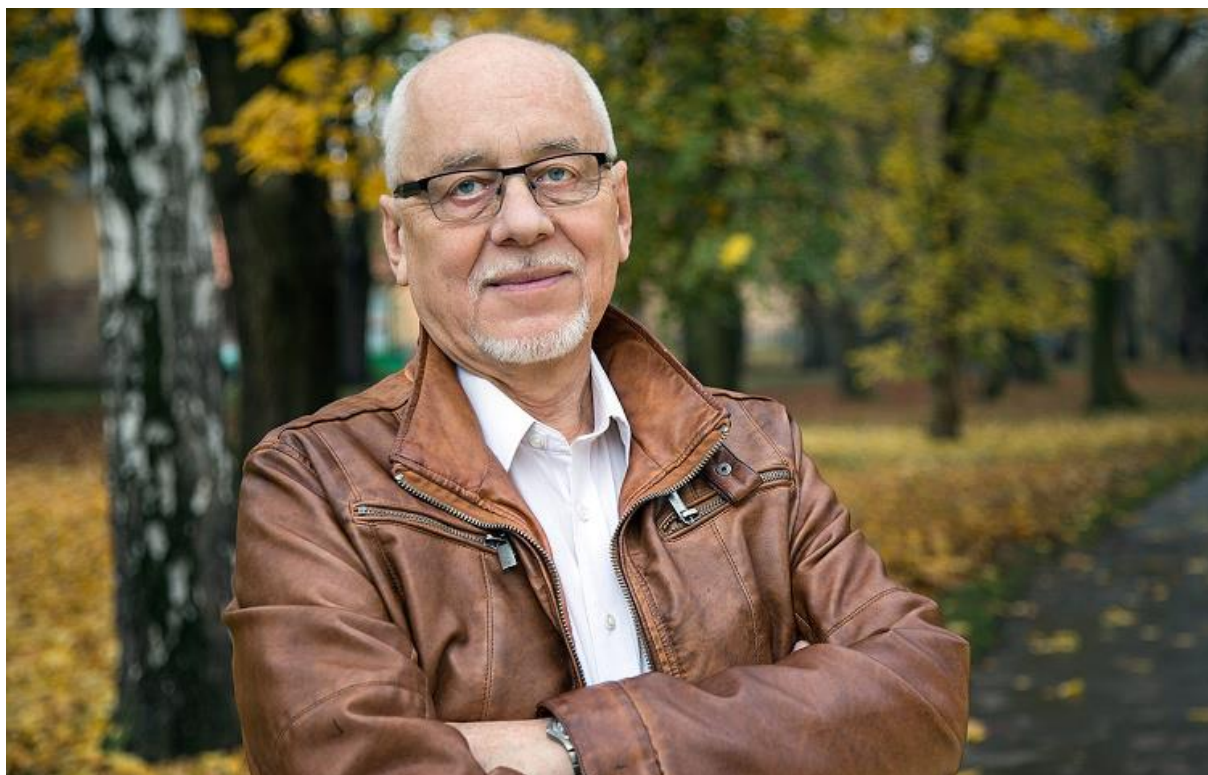
Na závěr si dovolím malou připomínku. Drobnější technické potíže určitě nenarušily kvalitu uměleckého výkonu. Bohužel si někteří z publika nedokázali v průběhu koncertu odříct vychutnávání bonbónů v šustivých obalech či hlasité vzdychání vinou již pokročilé večerní hodiny.

Kompoziční portrét k narozeninám Jana Vičara

[MILAN BÁTOR](#), 15.10.2019 11:20

Kompoziční portrét k autorovým narozeninám. Tak znělo zadání koncertu k 70. narozeninám skladatele a pedagoga Jana Vičara, který proběhl v kapli Božího těla Uměleckého centra Univerzity Palackého v Olomouci v pondělí 14. října 2019. Klavír v rozličném komorním hávu rozezněli Marek Kepřt, Marie Wiesnerová a Lukáš Michel. Stejně podstatnou roli však měli i další interpreti, kteří nastudovali kompozice Jana Vičara, jenž si slavnostní okamžik nenechal se svou rodinou ujít.

TÉMATO: [EVA BALCÁRKOVÁ](#) [JAN PŘIBIL](#) [JAN VIČAR](#) [JANA JARKOVSKÁ](#) [KRISTIAN KURUCLICHTZ](#) [WANG LUDOVÍT](#) [KOTLÁR](#) [LUKÁŠ MICHEL](#) [MARIE WIESNEROVÁ](#) [MATOUŠ PĚRUŠKA](#) [MORGENSTERN ENSEMBLE](#) [MUSICOLOMOU](#) [PETER KORMAN](#) [PETR CHADIMA](#) [TEREZIE ŠVARCOVÁ](#)

Jan Vičar (zdroj janvicar.cz)

Nepatřím k těm, kteří zažili výuku Jana Vičara na jeho bývalé Alma Mater v Olomouci, kde se výraznou měrou podílel na vybudování katedry muzikologie. Naštěstí jsem pana profesora zažil alespoň pohostinsky, když přijel přednášet na Pedagogickou fakultu Ostravské univerzity. Vždy to byl velký zážitek a poutavé vyprávění plné zajímavých životních zkušeností a reflexí. Jako pravidelný návštěvník koncertů v Moravskoslezském kraji jsem občas slyšel Vičarovu tvorbu, nezapomenutelná byla zejména kreace mezzosopranistky Barbory Poláškové v jeho *Žitkovské bohyni*. Ovšem průřez skladbami s majoritním

zastoupením klavíru z dílny tohoto skladatele se nepoštěstí slyšet každý rok. Zkrátka, 70 let má člověk jenom jednu. I proto jsem si nenechal tento unikátní koncert ujít.

Kaple Božího těla se nejprve oděla do východních barev. *Nippon no Shiki alias Japonský rok* je skladbou, jež má kořeny v roce 1979. Tehdy Vičar procestoval Japonsko autostopem a do své kompozice, určené sólovému sopránu, decentně preparovanému klavíru a příčné flétně, vtělil své hudební i cestovatelské zážitky. Pětidílný cyklus nabídnul tradiční japonismy à la pentatonika, glissanda, melodické ozdoby. Všechno tak nějak mechanicky, bez inklinace k duchovnímu podtextu japonské kultury. Okouzlení Vičara Japonskem je ryze smyslové a muzikantsky jadrné. Velice náročné vokálně-instrumentální party obdivuhodně ztvárnily sopranistka **Terezie Švarcová**, flétnistka **Jana Jarkovská** a klavíristka a cembalistka **Marie Wiesnerová**. **Morgenstern Ensemble**, jak se nazývá jejich trio, nastudovalo Vičarovu kompozici s péčí a mimořádnou brilancí.

Z volného cyklu *12 Preludy* (2000), které podle Vičara chtějí být „výkladovým a mystifikačním slovníčkem“, zazněly čtyři části v podání klavíristy **Lukáše Michela**.

Ostravský pianista soudobou hudbu hraje pravidelně a znamenitě, což před pár lety potvrdil také na svém profilovém albu s klavírní tvorbou Klementa Slavického. Také v Olomouci Michel dokázal posluchače oslovit emocionální intenzitou svého pojetí, barvitostí úhozové palety a velkorysou dynamickou škálou. Jako jediný z klasických muzikantů toho večera také hrál z paměti, což je dnes spíše vzácností než interpretačním standardem. Hudebně jsou *Preludy* zvláštní směsí nápadů na hraně klasického a populárního žánru, což je – jak se později ukáže – skladatelova libůstka a cílená specializace.

Koncert k narozeninám J. Vičara 2019 (foto Petra Kožušníková)

Kompozice s matematickým názvem *3+1 pro třeřmin, trubku, violoncello a klavír* vznikla v létě roku 2016 a její výraz byl nesen v rovině zvukového a strukturního hledačství. Jednalo se patrně o nejprogresivnější dílo, jež během koncertu zaznělo, byť zdaleka ne všechny nástroje dostaly rovnocennou šanci a příležitost. Zejména využití třeřminu bylo s ohledem na jeho invenční využívání v neklasických (kupříkladu rockových žánrech) poněkud prvoplánové a nemělo analogii v širokých možnostech uplatnění, jak je známo z díla Oliviera Messiaena, André Joliveta a dalších novátorských autorů. *3+1* ztvárnil soubor **Lichtzwang**, jehož členy jsou **Eva Balcárková** (třeřmin), **Jan Přibil** (trubka), **Jiří Fajkus** (violoncello) a **Marek Kepřt** (klavír). Klobouk dolů před tímto kvartetem muzikantů – ačkoli se hudební sémantika Vičarovy skladby místy nevyhnula trivializaci, nikdy nezapře důkladné nároky a požadavky na instrumentální zručnost a hudební inteligenci. Provedení této skladby bylo rovněž znamenité.

V následující kompozici *Uspávkany pro housle* (2007) našel Jan Vičar pevnou půdu pod nohama v moravském folkloru, konkrétně v jeho odvozeninách z repertoáru folklorní zpěvačky Zdeny Hovorkové. Kontrapozice dvou nepříbuzných tónin a kontrastní hudební bloky zapůsobily jakousi křehkou poezií, jejíž hudební metaforiku zdařile ztvárnil talentovaný houslista **Matouš Pěruška** za sofistikované a přesné spolupráce pianistky Marie Wiesnerové.

Dámy z tria Morgenstern Ensemble se ještě jednou vrátily v triptychu *De astris somniamus pro soprán, flétnu a cembalo* (2015, 2018). Skladba částečně vznikla přepracováním původní flétnové sonáty a přikomponováním dalších dvou částí na verše Vergiliova eposu *Aeneis* a báseň Lubora Kysučana, jež je věnována památce vědce Stephena Hawkinga. Triptych přesvědčil výborně traktovaným sopránovým sólem, tajemnými prostřihy cembala i vzrušenými interjekcemi flétny vynikající **Jany Jarkovské**. Velmi sugestivní kompozice, která se opravdu podařila a našla opět báječné interpretky.

Koncert k narozeninám J. Vičara 2019 (foto Petra Kožušníková)

Závěr koncertu vyústil do bujaré a nespoutané oslavy improvizace a jazzu. Jak bylo naznačeno v úvodu, Vičarovo koketování s jazzovým a rockovým žánrem se odrazilo také kompozičně v takzvaných *Rozpomínkách*, které se vztahují ke konkrétní neorenesančně-romantické vile v Olomouci, v níž se skladatel narodil a dlouhá léta tam bydlel. *Rozpomínky* spatří světlo světa také na CD s názvem *Písně starého blázna*, které se původně mělo na koncertě pokřtít, ale bohužel se to nestihlo. Posluchači si mohli vychutnat dva „hudební úlety“, jak sám Vičar tato svá populární dílka přezdívá. Na koncertě zazněly jeho *Rozpomínky* Ž a M v podání jazzového kvinteta ve složení **Petr Chadima** (tenorsaxofon), **Jan Přibil** (trubka), **Ludovít Kotlár** (klavír), **Peter Korman** (kontrabas) a **Kristian Kuruc** (bicí).

Pánové se zpočátku osmělovali opatrně, ovšem postupně shodili zábrany a ukázali také své improvizční nadání v klasickém jazzovém „kolečku“. Byl to zkrátka a dobře večer vykroužený stylově velice košatou hudbou. Možná jsem místy postrádal větší apel na sevřenější hudební výpověď a originálnější invenci. Co však nechybělo nikdy, byla radost z tvorby a ambice napsat hudbu, která má neproblematickou komunikační funkci a přímočarou sdělnost. Na miskách vah leží hudba pana profesora Vičara někde uprostřed jako pomyslná zlatá střední cesta.

Koncert s jeho klavírní a komorní tvorbou byl důkazem, že znalost kompozičních technik, jako je dodekafonie, nemusí nutně znamenat jejich exaktní a schematické užívání. Záměr a intelektuální koncepce je vždy východiskem Vičarova hudebního myšlení. Musí mu však předcházet fascinace, uhrnutí něčím smyslovým. Jeho až máchovská přichylnost ke krajině a zemi má v sobě archetypální rozměr, jenž je pro tvorbu velké části Vičarovy kompoziční generace v mnohém příznačný a podobný. Jeho hudba dokáže člověka zaujmout, ale současně jím neotřese, neboť není komunikací s transcendentním, nýbrž dialogem živého s živými. Jisté je, že se Janu Vičarovi dostalo na festivalu Music Olomouc 2019 vlídného přijetí od posluchačů v bravurní interpretaci, která šla od srdce.